

POSUDEK OPONENTA RIGORÓZNÍ PRÁCE

Název rigorózní práce: Důkazní břemeno a jeho přenesení ve vybraných sporech

Jméno uchazeče: Mgr. Šárka Soukup Bošínová

Oponent: Mgr. Miroslav Hromada, Ph.D.

Západočeská univerzita v Plzni

Fakulta právnická

Katedra občanského práva

Posudek

1. Cíle práce

Zvolila-li si autorka za hlavní cíl práce pojednání o důkazním břemeni se zaměřením na problematiku jeho přenesení, bylo to dáno mimo jiné tím, že se jedná o zajímavou problematiku, která ovšem není vždy výslovně upravena v zákoně, přesto se v právní praxi realizuje.

Tomuto svému cíli přizpůsobila autorka strukturu své práce tam, kde pojednává obecně o důkazním břemeni (kapitola 3) a následně o jeho přenesení (kapitola 4). Při vědomí toho, že se již jedná o rigorózní práci, u které se předpokládá koncentrované zaměření na vybrané téma, jeví se poněkud nadbytečná druhá kapitola, jež vysvětluje základní pojmy týkající se dokazování. Ty snad ale už čtenář, kterého zajímá problematika přenesení důkazního břemene, zná; proto se trochu nudí, musí-li se tímto obecným pojednáním probírat téměř až do třetiny práce (do str. 34). Navíc problematika dokazování je pochopitelně značně široká a její vměštění do jedné kapitoly se nutně musí projevit tím, že půjde o velmi obecné a jednoduché (tudíž pro čtenáře nepotřebné) pojednání. Jako příklad řečeného lze uvést zásadu projednací v kapitole 2.1.1, kde však není ani zmínka o tom, jak je zásada projednací v moderním civilním procesu sporném modifikována. Na tom však staví i nový věcný záměr civilního řádu soudního, jímž se autorka na mnoha místech rovněž zabývá.

2. Metody a prameny

Metody použité při zpracování díla odpovídají vytyčenému cíli a spočívají především v analýze zákonného textu a judikatury. Je využita též metoda komparace.

Při práci s odbornou literaturou lze ocenit, že autorka pracuje i se zahraniční, zejména německou doktrínou. Rozsah použitých tuzemských děl je sice širší, ovšem je až nápadné, jak často se vyskytují citace dvou autorů (Macur, Lavický). To je sice na jedné straně

pochopitelné, neboť právě tito dva autoři se u nás věnovali dané problematice nejvíce a systematicky, na druhé straně taková četnost citací několika málo pramenů může budít dojem, že práce je jen přepracováním toho, co napsali jiní. Odkazy autorky na odbornou literaturu a názory jiných autorů mohou být někdy matoucí – tak například na straně 58 hovoří o názorech jiných autorů a uvádí odkaz na Josefa Macura. Z textu je však zřejmé, že Josef Macur není oním jiným autorem, jen ve svém díle tyto jiné autory (jaké?) uvádí.

Velmi bohatá je práce s judikaturou. Hojně využila autorka zejména rozhodnutí Nejvyššího soudu. Při bližším pohledu na zvolená rozhodnutí je však zřejmé, že se někdy jedná o práci spíše povrchní. Jako příklad lze uvést rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 26. 6. 2014 sp. zn. 21 Cdo 2682/2013. Nejvyšší soud se zde vyjádřil k míře důkazů v případě skutečností prokazovaných jen na základě nepřímých důkazů, takzvaných indicií. Autorce však uniklo, že přísný přístup, který zvolil Nejvyšší soud, byl v určitých typech případů zmírněn postupem Ústavního soudu – například náleze ze dne 20. 8. 2014 sp. zn. I. ÚS 173/13.

3. Věcná a formální správnost

Z hlediska věcného oceňuji, že tam, kde ke sporné skutečnosti zaujímá autorka své stanovisko, je i řádně odůvodňuje, byť na druhé straně by si některé výroky podložené prameny zasloužily [například výrok, že v praxi se setkáváme s čím dál větším počtem civilních sporů (str. 21) by mohl být podložen vhodnou statistikou]. Podrobnějšího pojednání by bylo třeba i u některých pojmů – čtenáře by například zajímal názor autorky na rozdíl mezi „skutkovým stavem“ a „skutečným stavem věci“ (na str. 16 jich používá, jako by měly stejný význam, což jistě není pravda). Bylo by na místě vysvětlit také některé klíčové pojmy, které se uplatní v otázce přechodu důkazního břemene, hned, jak jsou v práci použity, a nikoliv až později nebo vůbec: například pojem protidůkazu, prima facie.

K formální správnosti nemám žádných výhrad. Zdroje jsou řádně citovány a úprava i gramatická stránka jsou v pořádku. Vyskytují-li se chyby, jedná se o naprosté drobnosti, jako nesprávné psaní velkých písmen (str. 12), chybná interpunkce (str. 28) nebo formátování mezer.

4. Závěr

Přestože výše uvádím určité výhrady, je práce (kromě druhé kapitoly) čtivým dílem, podloženým prameny. Oceňuji, že se z práce dozvím i názor autorky opřený o vlastní

argumentaci. Zvolené téma není jednoduché právě proto, že mnohdy chybí výslovná zákonná úprava. Práci proto doporučuji k obhajobě.

5. Otázky o obhajobě:

1. Je-li citováno rozhodnutí Nejvyššího soudu sp. zn. 21 Cdo 2604/2009 o opakovaném poučení v případě neúspěšného důkazu, zamýšlela se autorka nad tím, jak se tyto závěry Nejvyššího soudu shodují s principem koncentrace řízení?
2. V jakých dalších situacích, než popisuje v práci na základě studia judikatury, by si autorka dokázala představit využití institutu přechodu důkazního břemene?

V Plzni dne 12. září 2021

Miroslav Hromada